

An. II. Nr. 17.

POVESTIRI

DE

N. PETRA-PETRESCU.

CARTEA I.

SIBIIU, IUNIE, 1912.

Apare la sfârșitul fiecărei luni. • Abonamentul pe un an: 2 Cor.

Prețul 30 bani.

Biblioteca Poporală a Asociaţiunii

:: apare odată pe lună ::
sub îngrijirea secretarului

OCTAVIAN C. TĂSLĂUANU,
red. resp.

In lunile de vară, Iulie şi August «Biblioteca poporală a Asociaţiunii» nu apare. In locul acestor broşuri membrii ajutători ai «Asociaţiunii», primesc, în luna lui Decemvrie,

Calendarul Asociaţiunii.

Membrii ajutători ai «Asociaţiunii» primesc, aşadar, zece broşuri şi un Calendar în fiecare an.

Membru ajutător al «Asociaţiunii» se face acela, care plăteşte înainte, la începutul fiecărui an, o taxă de cel puţin 2 cor.

Taxa de membru ajutător se plăteşte la *agentura* «Asociaţiunii» din sat sau de-adreptul la „Biroul Asociaţiunii“ în Sibiiu (ungureşte: Nagyszeben), Strada Şaguna Nr. 6, sau la despărţământul «Asociaţiunii».

BIBLIOTECA POPORALĂ A ASOCIAŢIUNII.

Povestiri

de

N. Petra-Petrescu.

Cartea I.

SIBIIU.
Editura „Asociaţiunii".
1912.

Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiiu.

Săracul şi bogatul.

Se zice, că în vremea demult, pe când bunul Dumnezeu umblà pe pământ printre oameni, într'o seară fiind ostenit îl cuprinse noaptea, înainte de a puteà ajunge la vre-o ospătărie.

Mergând pe drum, deodată vede înaintea sa două case în faţă, una mare şi frumoasă, cealaltă mică şi sărăcăcioasă. Cea dintâi erà a unui om bogat, a doua a unui sărac. „Bogatului nu-i voi cădeà greu, zise prea bunul Dumnezeu, voi bate la uşa lui“.

Bogatul auzind, că bate cineva la uşe, deschise fereastra şi întrebă pe străin, ce caută? Dumnezeu răspunse: „Te rog să mă laşi să mâi la tine peste noapte“. Bogatul măsură cu ochii pe călător din creştet până'n tălpi, şi fiindcă prea bunul Dumnezeu erà îmbrăcat simplu şi nu arătà ca unul, care ar aveà mulţi bani în buzunar, dete din cap şi zise: „Nu te pot primì. Camerile mele sunt pline de legume şi seminţe şi dacă aşi găzduì pe toţi câţi bat la uşa mea, aşi puteà ajunge

să umblu şi eu la cerşit, cu desagii în spate. Cautăţi airea sălaş". Apoi lăsă pe bunul Dumnezeu înaintea ferestrei.

Dumnezeu îi întoarse spatele, trecù la căsuţa din faţă şi bătù şi acolo. Abià bătuse însă în uşe, săracul numai decât sare şi i-o deschide, îl roagă să intre şi să mâie la el peste noapte. „E întunerec beznă, zise el, şi aşa nu poţi călătorì mai departe".

Asta îi plăcù bunului Dumnezeu şi intră înăuntru. Muierea săracului îi întinse mâna şi îi zise bine ai venit, îl poftì să şează şi să mănânce cu ei din ce le-a dat Dumnezeu, mult nu au, dar ce au îi dau din toată inima. După aceea puse ceaunul la foc şi cât baţi din palme mămăliguţa cu lapte de capră erà pe masă şi mâncară cu toţii împreună.

Bunului Dumnezeu i-a plăcut cina asta simplă, pentrucă vedeà feţe îndestulite. Dupăce gătară cu cina, femeia şopteşte bărbatului: „auzi, bărbate dragă, noi să ne aşternem jos, pentruca sărmanul călător să se culce şi să se odihnească în patul nostru, a călătorit toată ziua şi va fi ostenit".

— „Prea bucuros, zise bărbatul, l'oi îmbià să se culce în patul nostru", şi apoi întorcându-se cătră prea bunul Dumnezeu îl rugă, că dacă-i place, să se culce şi să se odihnească în patul lor.

Prea bunul Dumnezeu nu voià să primească patul celor doi bătrâni. Aceştia însă nu-l slăbiră până se înduplecă şi se culcă în patul lor, iar dânşii îşi făcură un aşternut pe pământ. A doua zi bătrânii se sculară înaintea călătorului şi încălziră puţin lapte. Dupăce razele soarelui străbătură prin fereastră şi se sculă şi bunul Dumnezeu, mâncară iară împreună şi apoi Dumnezeu îşi luă băţul ca să plece mai departe. Când erà să iasă, se întoarce către oamenii cei săraci şi zise: „Fiindcă sunteţi oameni aşa de cu milă şi evlavioşi, poftiţi-vă trei lucruri, pe care vreau să vi-le împlinesc!"

Şi a zis săracul: „Ce să ne poftim alta, decât fericirea vecinică şi ca amândoi, cât vom trăì, să fim sănătoşi şi să avem pânea de lipsă pentru toate zilele: a treia poftă nu ştiu, ce să mai poftesc".

Dar, a zis prea bunul Dumnezeu, „nu vrei să ai o casă nouă, în locul ăştia vechi?“ — „Ba da, dacă s'ar puteà de ce nu?“

Prea bunul Dumnezeu le-a îndeplinit dorinţele şi le-a schimbat casa veche cu una nouă şi frumoasă, după aceea îşi luă ziua bună dela ei şi plecă mai departe.

Mai târziu se sculă şi bogatul şi mergând la fereastră, cât de mare îi fù mirarea văzând peste drum, unde erà înainte căsuţa săracului, o casă mare şi frumoasă. Inholbând ochii îşi strigă femeia şi îi zise: „Nevastă, ian vezi, ce-i asta? Aseară a fost în faţa noastră o colibă sărăcăcioasă, şi astăzi stă o casă nouă, frumoasă! Aleargă repede acolo şi întreabă cum s'a întâmplat una ca asta?“

Muierea se duse şi întrebă pe sărac. Acesta îi povestì îndată, din fir în păr, toată întâmplarea cu călătorul străin.

Femeia fugì numai decât îndărăt şi spuse bărbatului cele auzite. „Imi vine să-mi smulg părul din cap, — zise acesta, — dacă aşi fi ştiut eu una ca asta, — străinul a fost şi la mine dar eu l-am alungat“.

„Grăbeşte, adause femeia, sue-te pe cal, omul acela nu poate fi departe, trebue să-l ajungi şi să ceri să-ţi împlinească şi ţie trei dorinţe“.

Bogatul încălecă numai decât şi ajungând pe bunul Dumnezeu, îi grăì frumos şi dulce, zicându-i, să nu fie supărat pe el, că nu l-a lăsat îndată în casă; căci el căutase cheia dela uşă, şi până s'a întors nu l-a mai văzut, de se va întoarce îndărăt, trebue să tragă la el.

„Da, răspunse prea bunul Dumnezeu dacă mă voi întoarce vr'odată îndărăt, voi venì pela D-ta“.

Atunci întrebă bogatul: n'ar puteà să-şi spună şi el trei dorinţe, ca vecinul său? „Da, răspunse bunul Dumnezeu, îţi poţi dorì trei lucruri, dar nu-ţi vor fi a bună, mai bine să nu-ţi doreşti nimic“. Bogatul însă zise, că-şi va alege lucruri bune, numai de i-s'ar împlinì de sigur. Şi i-a răspuns prea bunul Dumnezeu: „Du-te numai acasă, şi trei lucruri, ce vei dorì, ţi-se vor împlinì“.

Bogatul şi-a ajuns scopul; plecă spre casă şi se gândeà, ce să-şi dorească. Pe când îşi frământà capul,

lăsând frâul din mână, calul începù a sărì şi îl tulburà neîntrerupt în gândurile sale, aşa că nu-şi puteà gândì nimic. Din pricina asta se năcăjì pe cal şi zise cu nerăbdare: „ei! rupeţi-s'ar gâtul". Cum scăpă vorba, puf, cade jos şi înaintea lui calul zăceà mort. Intâia dorinţă i-se împlinise. Fiind însă sgârcit n'a voit să lase şeaua la cal, o deslegă frumos, o luă în spate şi haide către casă pe jos. Acum se mângăià că totuşi i-au mai rămas două dorinţe.

Mergând astfel pe drum, fiind praf mare şi pe la ameaz o năduşeală şi mai mare, se încălzise şi erà foarte amărît. Pe lângă altele îl apăsà şeaua din spate, de altă parte nu-i veneà de loc în minte ce să-şi dorească. „Dacă mi-aşi dorì toate împărăţiile şi toate bogăţiile din lume, gândeà el în sine, după aceea tot o să mai am fel şi fel de pofte, asta o ştiu dinnainte. Imi voi dorì însă ceva, ca să nu-mi mai rămâe chiar nimic de dorit".

Când gândeà: ei! acum am găsit una, iarăşi ziceà: Asta e prea mică, prea mică, prea neînsemnată. Atunci din întâmplare îşi aduse aminte de

nevasta lui ce bine şeade ea acasă la răcoare, în ticnă. Şi năcăjit de aceasta, fără să ştie bombănì în sine: Mi-ar plăceà să şează acasă pe şeaua asta şi să nu se poată scoborî de pe ea, decât când o să o duc eu pe spate.

Cum şi-a sfârşit vorba, şeaua din spate s'a şi făcut nevăzută. El băgă îndată de seamă, că i-s'a împlinit şi a doua dorinţă. La gândul acesta îl cupt inse năduşeli şi mai mari şi începù să fugă, hotărît, ca ajuns acasă, să-şi dorească un lucru de tot mare.

Cum soseşte acasă şi deschide uşa, vede în mijlocul casei, pe nevastă-sa şezând pe şea, fără să se poată da jos de pe ea, strigând şi văitându-se într'una. Atunci i-a zis el: „taci fii mulţumită, am ajuns pe străin, şi dacă vrei, îţi doresc toate bogăţiile din lume, numai să şezi acolo“.

„Ce-mi folosesc toate bogăţiile lumii, răspunse ea, dacă voi şedeà veşnic pe şea. Tu ai dorit să şed pe ea, trebue să-mi ajuţi să mă scobor de pe dânsa!“ Vrând-nevrând a trebuit să-şi poftească al treilea lucru, ca ea să se poată scoborî de pe şea, ceeace s'a şi întâmplat. Din toată zoala lui nu

se alesese, decât cu năcaz, cu osteneală şi cu un cal pierdut. Săracii însă trăiră îndestulaţi, liniştiţi şi cu frica lui Dumnezeu până la sfârşitul vieţii.

Ali Baba şi cei patruzeci de hoţi.

Erau odată doi fraţi, cari trăiau într'un oraş în Persia. Amândoi aveau puţină avere. Unul din ei însă, Cassim, a avut norocirea, că femeia lui, îndată după cununie, dobândì o moştenire bogată. Aşa se'ntâmplă, că sărmanul Cassim ajunse în curând unul din cei mai bogaţi şi văzuţi neguţători din oraşul său. In prăvălia lui se puteau vedeà covoarele cele mai preţioase şi alte lucruri frumoase, pe cari le vindeà şi se făceà tot mai bogat. Averea însă îl făcù şi sgârcit. Să ajute pe fratele său, ceeace ar fi putut prea uşor, de loc nu îşi aduceà aminte.

Acest frate, cu numele Ali Baba, se însurase luând o femeie săracă, ca şi el. De aceea le mergeà cam rău. Toată averea lor se alcătuià din o casă sărăcăcioasă şi trei măgari, cu cari

Ali Baba aducea lemne din pădure și le vindeà în oraș. Astfel traiul lor erà de tot năcăjit.

Intr'una din zile, când Ali Baba iară adunase lemne în pădure și le încărcase pe măgari, vede în depărtare un nor gros de praf, ca și când ar venì o ceată de călăreți. Aceștia pot fi hoți, gândì Ali Baba și se suì iute într'un copac, ale cărui crengi așa erau acoperite cu frunze, încât el erà foarte bine ascuns între ele. „Pagubă de măgari, zise el, dar cămașa este mai aproape ca sumanul și eu sunt mai mult vrednic pentru mine, decât măgarii".

Intr'aceea călăreții se apropiară, și, din înfățișarea lor, Ali Baba nu se îndoià de loc, că n'ar fi hoți adevărați. Toți erau armați din cap până'n tălpi și toți aveau saci umpluți, legați de-asupra șelelor. Aceasta erà prada lor, și cel ascuns erà curios, că de ce și-au adus-o aici.

Din mijlocul lor pășì cel mai voinic, care a trebuit să fie căpitanul: se apropià de o stâncă și zise cu voce respicată: „Sesam, deschide-te!"

In clipa aceea se deschise în stâncă o uşe, de care mai nainte nu se vedeà nici o urmă. Hoţii întrară cu prada în stâncă şi uşa se'nchise singură după ei. Orice străin n'ar fi văzut acum alta înaintea sa, decât o stâncă goală.

Până când hoţii erau înlăuntru, Ali Baba a stat în ascunzătoarea lui, de frică, că ei pot ieşì în fiecare minut.

Trecù mult timp; deodată stânca se deschide iară şi dupăce ieşiră toţi cei patruzeci de hoţi, căpitanul iar zice cu voce limpede: „Sesam, închide-te!“. Uşa se închise numai decât. Hoţii se suiră pe caii lor şi plecară.

Ali Baba aşteptă până nu mai văzù pe călăreţi. „Acum de bună seamă nu se mai întorc“, zise el. „Să fac o cercare, oare dacă voiu zice şi eu ca căpitanul, deschide-se-va stânca?“ Iute se scoborî de pe copac în jos, se vârî printre tufe şi zise după cum auzise pe căpitanul hoţilor: „Sesam, deschide-te!“.

Stânca se deschise la moment şi Ali Baba, uimit, se uità acum într'o boltă largă şi înaltă, care trebuià să-şi capete lumina de sus oarecum. Păreţii erau aşa de drepţi, ca şi când ar

fi fost ciopliţi de mână omenească. Pe pământ însă, jurîmprejur, erau întinse mărfurile cele mai preţioase, vase de aur şi argint, covoară, stofe de mătase, stofe cusute cu fir de aur şi o mulţime de pungi de piele, care după cum se convinse Ali Baba mai târziu, erau umplute cu monede de aur.

„Pe barba profetului!“, strigă Ali Baba, „de sute de ani au trebuit să-şi aducă hoţii prăzile aici!“. El întră în boltă, care se închise numai decât în urma sa. Aci îşi alese câteva săculeţe cu bani şi le scoase afară, dupăce deschise uşa cu aceleaşi vorbe. De câteori eşià afară, uşa rămâneà deschisă în urmă-i, iar când întrà, se închideà de sine. Dupăce au scos atâţia saci, câţi a putut încărcà pe măgari, i-a prins pe aceştia şi le-a încărcat tot aurul în spinare. Deasupra peste sarcina preţioasă aşeză găteje ca să nu bage nimeni de seamă ce poate fi pe măgari. După aceea zise: „Sesam închide-te!“ şi stânca se închise. Pe urmă Ali plecă cătră casă.

Femeia lui Ali şedeà pe canapea şi aşteptà pe bărbatu-său. Ea auzì cum

mânà el măgarii în curtea cea strâmtă şi apoi cum închise poarta de cu grije. Tocmai voià să iasă la el, când Ali Baba şi deschide uşa şi pune sacii cu bani înaintea ei. Până se duse el afară să aducă şi pe ceilalţi, ea căută să vadă ce-i în ei şi spăriată, văzând că e aur, scoase un ţipet, iar către bărbatul ei strigă: „Ali Baba, să fi tu aşa de ticălos?" — „Linişteşte-te, dragă nevastă, o întrerupse el. Eu nu sunt hoţ, afară dacă nu e cineva hoţ, când ia dela hoţi. Nu-i mai aveà nici o bănuială, dacă îţi voiu descoperì norocul meu". După aceea îi povestì cum a umblat, dar îi zise să-şi ţină pupăza.

Nevasta erà nebună de bucurie. Ea deşertà tot aurul grămadă şi uimită de bogăţia neaşteptată, săreà într'un picior prin odaie. Atâţia bani laolaltă nu văzuse ea în toată vieaţa ei. Acum voià să se apuce să-i numere bucată de bucată. — „Nevastă, tu n'ai minte", zise Ali Baba; „când o să fii gata cu număratul? Eu vreau să îngropăm banii numai decât. N'avem să pierdem timp... altfel putem întrà în fel şi fel de bănueli". „Mie totuşi mi-ar plăceà tare să ştiu măcar pe aproape

cam câţi sunt“, zise femeia. O să aduc din vecini o măsură mică, ca cel puţin să-i măsurăm, dacă nu-i putem numărà“. — „Cum vreai tu“, zise Ali Baba. „Mai bine ar fi totuşi să nu-i mai măsuri. La tot cazul tu să taci“.

Nevasta lui Ali Baba se duse la cumnatul ei Cassim, şi cerù dela nevasta lui o măsură mică de bucate. — „Numai decât“, zise aceasta, şi eşì în bucătărie, ca s'o aducă. Ea însă erà doritoare să ştie, că ce bucate are de măsurat Ali Baba, de aceea unse fundul măsurei cu seu, ca să se lipească ceva de el. Femeia lui Ali Baba alergă numai decât acasă şi pe când bărbatul ei săpà groapa, tot umpleà măsura cu aur şi o deşertà pe canapea. Cu numărul măsurilor erà foarte îndestulită.

Cum a gătat a şi dus măsura îndărăt la cumnată-sa, fără să se mai uite pe fundul ei. Cum s'a spăriat însă cumnată-sa văzând, că pe fundul măsurei erà un ban de aur. „Se poate!“ strigă ea. Ali Baba are bani de măsurat cu găleata. De unde-i are blăstămatul de el?“ In inima ei se stârnì pisma.

Ea nu mai puteà de dorul să descopere noutatea bărbatului ei Cassim, care erà în prăvălie. Timpul până seara, când erà să vină el acasă, i-se păreà o vecinicie. In sfârşit el se întoarse acasă şi femeia îl întâmpină cu cuvintele: „Cassim! totdeauna te-ai ţinut că eşti bogat, dar eşti în mare rătăcire. Ali Baba are cu mult mai mult ca tine. El măsură banii cu ferdela!“ — „Cum?“ strigă Cassim sgârcitul, şi nevastă-sa îi spuse tot ce ştià, şi-i arătă banul de aur, care erà un ban foarte vechiu. — „Trebue c'a găsit o comoară veche, zise el. Dar în loc ca să se bucure de norocul fratelui său, de pismă nu putù durmì toată noaptea.

A doua zi, cum se sculă, cel dintâiu drum ce-l făcù, a fost la frate-său. — „Ali Baba“, zise el, „ce va să zică asta? Tu te porţi ca un sărac şi te dai de cerşetor, pe când în faptă, măsuri banii cu ferdela. De ce ascunzi asta? Se cuvine asta dela un frate?“ — „Frate dragă“, răspunse Ali Baba, „nu înţeleg ce vreai să zici. Deslușeşte-mă“. — „Numai nu te face“, zise Cassim. „Câte bucăţi ai ca aceasta, pe

care nevastă-mea a găsit-o pe fundul baniţei, dupăce a măsurat soţia ta cu ea?“ — „Cum nu pot tăceà femeile nici odată“, strigă Ali Baba năcăjit, pentrucă el credeà, că femeia lui a flecărit tot lucrul. Astfel nu-i rămâne alta decât să descopere fratelui său toată întâmplarea. Totodată i-a spus, că bucuros împarte cu el comoara întreagă, numai să ţină taină. — „Despre asta nu încape nici o îndoială“, răspunse Cassim, „cu toate acestea doresc să cunosc mai deaproape toate împrejurările cu bogăţia şi vreau să ştiu, cum pot să mă duc la ea în orice vreme. Dacă tu nu-mi descoperi toate acestea, te arăt la poliţie şi nu-ţi închipuì, că acolo vei aveà dreptate. Pentrucă, dacă averile de cari spui, sunt ale hoţilor, nu erai în drept să iai din ele, ci trebuià să faci arătare diregătoriei“. —

Ali Baba dete fratelui său toate desluşirile, îi împărtăşì chiar şi cuvintele secrete, cu cari se deschideà uşa. De altceva nu aveà trebuinţă Cassim. Indată, a doua zi şi încărcă zece catâri cu lăzi mari goale şi-i mână în pădure, unde după semnele

ce-i spusese frate-său, găsì curând copacul şi stânca. La cuvintele: „Sesam, deschide-te“, uşa se deschise şi se închise singură, dupăce întrase omul lacom. Dacă se minunà el de astă întâmplare ciudată, cu mult mai tare se minună dupăce a început a cercetà lucrurile din peşteră. Ce minunăţii erau aşezate acolo!

Nu se puteà săturà cu ochii. In sfârşit însă îşi zise, că trebue să înceapă a cărà afară. El luă în spate atâtea săculeţe cu bani, câte putù duce şi păşì spre uşe. Uimit şi încântat peste măsură de cele văzute, în lăcomia lui cea pătimaşe, uitase cuvântul „Sesam“. Ştià numai că cuvântul acesta este numele unei plante; încercă să zică pe rând: „orz deschide-te“, apoi: „oliv deschide-te“, dar înzadar, cuvântul adevărat nu-l nimerì, şi uşa rămase închisă.

Astfel lăcomia lui l-a băgat în periciune. El sperà acum, că va venì frate-său şi-l va mântuì. Ali Baba însă băgase de seamă a doua zi cum a plecat Cassim din cetate cu catârii şi îndată şi-a închipuit unde s'a dus. El cunoşteà pe frate-său şi fiindcă erà

om bun, n'a vrut să se ia la ceartă cu el şi rămase acasă.

Către amiazi veniră hoţii. Cassim auzì foarte bine tropotul cailor şi-şi zise îndată, că este pierdut de nu va scăpà prin vre-o minune. Cum se deschise uşa, Cassim năvăleşte ca săgeata afară şi... drept asupra căpitanului, care erà în frunte şi-l răstoarnă. Ceilalţi hoţi însă traseră săbiile şi-l culcară la pământ.

Hoţii se mirau foarte tare, cum a putut să între Cassim în peşteră şi să nu poată ieşì afară? Ca să sparie pe ori cine de a mai face în viitor ca el, hotărîră să-i despice corpul în patru şi astfel să-l lase în peşteră. Aşa făcură.

Inserase şi Cassim nu se mai întoarse acasă. Nevasta lui erà foarte îngrijată. Ea alergă la Ali Baba şi-i zise: „Cumnate, tu ştii că fratele tău s'a dus în pădure, ştii şi pentruce s'a dus. Ei bine, încă n'a venit îndărăt: „Mi-e frică, că i-s'a întâmplat ceva rău". — „Linişteşte-te, zise Ali Baba, Cassim se va reîntoarce într'adins numai la noapte, ca să nu-l vadă nimenea".

Femeia se duse acasă, dar nu erà de loc liniştită. Trecând însă noaptea, fără ca să se reîntoarcă Cassim, a început a plânge cu amar, făcându-şi aspre imputări. Dacă în nebuna ei curiozitate nu s'ar fi mestecat în trebile lui Ali Baba, astăzi nu s'ar fi întâmplat nimic.

Cum se revărsă de ziuă, iară se duse la neamurile ei. Ali Baba nu aşteptă să fie rugat mult, ci a plecat îndată să caute pe frate-său. Ajungând însă cu cei trei măgari ai săi la stâncă, ascultă câtva timp la uşe, pentrucă se temcà să nu fie hoții înlăuntru. Fiindcă nu erà nimic bănuitor, zise cuvintele ştiute, uşa se deschise şi el zărì cadavrul (trupul mortului).

Ali Baba erà om bun, nu stete mult la îndoială. Deşì frate-său nu-l iubise nici odată, el hotărî să-i facă cinstea cea din urmă. Adună părțile cadavrului, făcù două sarcini şi le aşeză pe un măgar. Pe ceilalți doi încărcă săculeţe cu aŭr şi apoi le acoperì cu găteje. După aceea aşteptă la marginea pădurii până seara, apoi mână măgarii în oraş. Pe cei încărcați cu aur îi duse acasă la sine şi-i

predete nevestei să le ia povara. Iar măgarul cu cadavrul îl duse numai decât la cumnată-sa.

Cum bătù aici în uşe, îi deschise o sclavă cu numele Morghiana, care erà fată foarte cuminte. Intrând Ali Baba în curte zise către fată: „Morghiana, înainte de toate aştept dela tine să taci ca peştele. Vei vedeà îndată, cât preţueşte tăcerea asta pentru stăpână-ta. Sarcinile acestea conţin cadavrul stăpânului tău. Să ne dăm silinţa să-l îngropăm ca şi când ar fi murit moarte firească". Zicând acestea, se duse la cumnată-sa şi-i descoperì toate.

„Cumnată, adause el, înţeleg durerea ta cea mare, însă cele întâmplate nu se mai pot schimbà. Trebue să ne gândim cum să îngropăm pe bărbatul tău. Să facem ce vom face, ca să se creadă, că el a murit moarte firească".

Cu acestea Ali Baba părăsì casa frăţâne-său şi Morghiana se duse la o spiţerie şi cerù o doftorie, care pe atunci se da numai bolnavilor, ce se aflau în mare primejdie. „Dumnezeule", zise ea, „domnul meu e bolnav

şi nu ştiu ce-i lipseşte. Nu mănâncă şi nu vorbeşte nici o vorbă. Numai de nu s'ar întâmplà vre-o nenorocire!“

A doua zi iară se duse Morghiana la spiţerie şi cerù o esenţă, care se obicinueşte a se da bolnavilor, când e aproape de moarte. „Vai de mine“, „tare mă tem că doftoria asta nu-i va ajutà, ca şi cea dintâi. O! ce domn bun pierd eu acum“.

Ali Baba întrà şi eşià posomorît din casa fratelui său. In toată împrejurimea se lăţise vestea, că bogătoiul Cassim este bolnav de moarte. Seara strigătele disperate ale soţiei lui şi ale Morghianei, vesteau tuturor că el este mort.

In ziua următoare, des de dimineaţă, Morghiana cercetă pe un cârpaciu de papuci bătrân, care-şi deschideà boltiţa totdeauna înaintea altora. — „Bună dimineaţa, Baba Mustafa“, zise ea şi-i puse un galben în mână. — „Frumoasă arvună“, zâmbì bătrânul. „Ce pofteşti? Sunt gata la toate“. — „Baba Mustafa, zise Morghiana, ia cu tine tot ce-ţi trebue pentru cusut şi vino după mine“. In cutare loc însă trebue să laşi să ţi-se lege ochii“. —

„Nu cumva am să fac ceva împotriva conştiinţei mele?“ — „Doamne fereşte! N'ai nici o grije!“ zise Morghiana şi-i apăsă alt galben în mână.

Papucarul se pregătì de drum numai decât şi mergând câtva, Morghiana îi legă ochii cu o batistă şi-l conduse în casa lui Cassim. Aici îi deslegă ochii. — „Baba Mustafa“, zise ea, „te-am adus aici ca să coşi cadavrul de colea. Coase-l iute. Dupăce îi fi gata, mai capeţi un galben.

Dupăce a isprăvit de cusut, fata îl duse îndărăt, cum a şi venit. Se întoarse apoi iară acasă, încălzì apă cu care Ali Baba spălă cadavrul. După aceea îl afumă cu tămâie şi-l îmbrăcară frumos, cum e obiceiul la morţi. Măsarul aduse cosciugul, aşezară pe mortul în el şi ţântuiră coperişul cu piroane. Când sosiră servitorii moşeei, toate erau gata şi-l pucură înmormântà. Nimeni nu şi-a închipuit că n'ar fi fost lucru firesc cu moartea lui Cassim.

Trecură mai multe săptămâni. Intr'aceea hoţii iarăşi se'ntorc odată la peşteră, pe care o ocoliseră mai mult timp. Pentrucă ei voiau să treacă mi-

rosul de putrejune al mortului. Spre mirarea lor văzură, că acesta dispăruse şi că săculeţele cu bani încă se împuţinaseră.

„După cum vedem, zise căpitanul, secretul nostru nu l-a cunoscut numai mortul. Suntem descoperiţi şi pierduţi, dacă nu ne vom păzì! Pe încetul vom pierde comorile adunate de înaintaşii noştri, ba suntem ameninţaţi a fi şi prinşi. Trebue să omorîm şi pe al doilea, care ştie de secretul nostru. Pentrucă a trebuit să fie cineva, care să ià pe mort de aici. De aceea unul dintre noi, cel mai curagios, mai îndemânatic şi întreprinzător trebue să se îmbrace ca călător, să meargă în oraş şi să cerceteze, dacă nu se vorbeşte despre cineva, care ar fi murit fără de veste. In chipul acesta am descoperì, cine a fost omul pe care noi l-am omorît, după cum a meritat şi vom ştì şi unde locuià el. Mai departe apoi vedeà-vom noi, ce vom face“.

In urma aceasta, cauza se încredinţă unui hoţ. Chiar a doua zi hoţul îşi schimbă hainele şi plecă la drum spre cetate, unde ajunse foarte de

vreme. Pe piață erà numai o singură prăvălie deschisă, în care ședeà pe scăunenciu un cârpaciu bătrân. Hoțul poftì bună dimineața și zise către el: „Moșule, tare de dimineață începi să lucri. La bătrânețele tale mai poți vedeà așa de noapte?".

— „Ori cine ești, răspunse cârpaciul, fără doar și poate nu mă cunoști; îți spun că cu toată vrâsta mea, tot am ochi foarte buni; chiar și deunăzile ți-am cusut un mort, și unde? — la un loc, unde nu erà mai multă lumină ca aici. — „Ce spui? Un mort?" poate vreai să zici ciarciaful, în care erà învălit". — „Ba nu, eu știu ce zic", răspunde păpucarul. „Dar tu vreai numai să mă ispitești. Ei! n'o să izbutești".

Hoțul văzù acum cum stă treaba; puse un galben în mâna păpucarului și zise: „Nu vreau să-ți aflu secretul; arată-mi numai casa unde ai cusut mortul!" — „Imi pare rău", răspunse păpucarul, plăcerea aceasta nu ți-o pot face, pentrucă am fost dus până la un loc, acolo mi-au legat ochii și m'au dus într'o casă, din care am ieșit iară cu ochii legați". — „Cred că cel

puțin drumul îl vei știl! Vino deci cu mine, vom umblà cruciș curmeziș, cum ai umblat tu atunci. Și fiindcă tot muncitorul este vrednic de plata sa, mai ține un galben!“.

Bătrânul cumpănì cei doi galbeni în mână și stete pe gânduri. In sfârșit zise: „Nu pot stà bun, că voiu nimerì drumul. Fiind însă că dorești să cercăm, poftește. O să-mi dau silința“. Plecară împreună. La un loc anumit zise Mustafa: „Aici mi-se legară amândoi ochii“. — „Bine“, răspunse hoțul, care își și scoase batista. „Să încercăm oare nimerim și mai departe“. Zicând acestea, îi legă ochii și merse mai departe, acum purtând el pe bătrân, acum purtându-l acesta pe el, până când Baba Mustafa zise: „Nu cred, că atunci să fi mers mai departe“. — Hoțul făcù iute un semn cu creta înaintea casei unde steteau — erà în faptă casa lui Cassim — și apoi îi luă legătoarea de pe ochi.

Hoțul îi mulțămì pentru bunavoință și fără întârziere se grăbì în pădure ca să raporteze tovarășilor săi.

Nu mult după aceea eșì Morghiana din casă, să aducă ceva. Când se re-

întoarse, văzù semnul de cretă din-
naintea uşei şi se întrebă singură:
„Ce să'nsemneze asta? Este asta ju-
cărie, ori are cineva gânduri rele în
contra stăpânului meu? La toată în-
tâmplarea este bine să fie omul cu
băgare de seamă". Ea luă numai de-
cât o bucată de cretă şi făcù acelaş
semn înaintea mai multor case vecine.
După aceea întră în casă fără să spună
ceva stăpână-sa.

Intr'aceea hoţul ajunse la soţii lui
şi le spuse, cum a iscodit casa. Căpi-
tanul îl lăudă şi poruncì ca ceata în-
treagă să-şi schimbe hainele, să as-
cundă sub ele arme şi să se furişeze
în cetate pe cărări deosebite, apoi să
se întâlnească în piaţa cea mare. El
aveà de gând ca cel reîntors să-i arate
casa şi apoi să se socotească, ce e de
făcut?

Porunca căpitanului fu împlinită.
Când ajunse el cu călăuzul dinaintea
unei case, unde făcuse semn Mor-
ghiana, călăuzul zise: „Acesta e sem-
nul!" Trecând însă ceva mai departe,
ca să nu deà prilej de bănuială, la
casa vecină văzură acelaş semn. Atunci
întrebă căpitanul, care din două este

cea adevărată? Călăuzul erà tot mai zăpăcit, văzând că şi următoarele trei case au acelaş semn. — „Eu am făcut numai un semn“ zise el, „cine a făcut celelalte nu ştiu. La care am făcut eu semn, nu pot gâcì“.

Căpitanul se duse numai decât în piaţă şi însărcină pe cel dintâi dintre oamenii lui, pe care-l întâlnì, să spună celorlalţi, că li-s'a zădărnicit tot planul.

Hoţii se retraseră în pădure şi a doua zi trimiseră un alt iscoditor. Cu ajutorul cârpaciului, află şi acesta casa lui Cassim şi la un loc cam ascuns, făcù un semn cu roşu. Morghiana însă, care erà cu multă băgare de seamă, descoperì semnul şi iară le strică planul...

Acum luă însuşi căpitanul cauza în mână. El şi fù condus de papucar înaintea casei lui Cassim, nu făcù însă nici un semn, ci preumblându-se de câteva ori pe dinaintea ei, şi-o întipărì în minte aşa de bine, că erà peste putinţă să o schimbe cu alta. După aceea se reîntoarse în pădure şi-şi făcù planul. Prin supuşii săi cumpără în

satele vecine douăzeci de catâri și patruzeci burdufuri goale pentru uleiu. In fiecare burduf băgă câte un hoț și-i încărcă pe măgari. Cu caravana asta de măgari, căpitanul străformat ca negustor de uleiu, plecă spre cetate, unde ajunse către seară. El se duse drept la casa lui Cassim, în care locuià acum Ali Baba.

Ali Baba, după obiceiul lui, ședeà înaintea ușei să răsufle aer curat. Căpitanul hoților se duse la el și-i zise: „Domnule! cu uleiul meu în burdufuri, viu foarte de departe și nu știu, dacă voiu mai căpătà undeva loc de mas. De m'ai primì pentru noapte în casa ta, ți-ași fi foarte mulțămitor". — „Din toată inima răspunse Ali Baba și-l poftì să intre în curte cu catârii. Aici poruncì sclavilor să i să ajute străinului să iee sarcinile de pe catâri. Și stete și el de față până se isprăvì lucrul acesta. Când eșì străinul din grajd, se uită împrejur prin curte, unde s'ar puteà culcà. Ali Baba însă zise, că el nu poate suferì ca oaspele lui să doarmă sub cerul liber și-i dete o odaie din casă.

Căpitanului nu-i plăcù de loc îngrijirea asta a lui Ali Baba. El ar fi durmit bucuros în curte, pentrucă atunci s'ar fi putut întâlnì mai uşor cu hoţii din burdufuri. Invitarea lui Ali Baba însă n'o putù respinge.

Dupăce au mâncat amândoi împreună, căpitanul se duse în odaia lui, iar Ali Baba poruncì sclavei sale Morghiana, ca pe a doua zi să pună la îndemână cearşafurile pentru baie, fiindcă doreà să se scalde, iar la reîntoarcere să fie gata o ciorbă bună de carne.

Dupăce a poruncit acestea, s'a culcat. Morghiana însă se apucă de lucru. Pe când aşezà cearşafurile, deodată i-se stinge lampa. Din întâmplare în toată casa nu se mai găseà uleiu. Atunci îi venì în minte, că poate scoate niţel uleiu şi din burdufurile străinului şi cu lampa stinsă trecù prin curte către grajd. Când deschise uşa, hoţii ascunşi în burdufuri gândeau că e căpitanul şi când ea puse mâna pe cel dintâiu burduf, hoţul din el întrebă: „e vremea?“. Morghiana se spărie, dar fiindcă erà fată cuminte,

se reculese îndată şi răspunse încet: „încă nu, dar îndată!“

Se duse la al doilea burduf; aici auzì aceleaşi vorbe şi tot astfel până la cel din urmă, în care erà uleiu într'adevăr. Fata umplù lampa şi se duse în casă. Aici trezì pe sclav şi-i zise să umple o căldare mare cu uleiu din burduf. Sub căldare apoi aprinse un foc straşnic. Când ferbeà căldarea, zise sclavului să-i ajute a o duce în grajd. Aici turnă pe gaura, ce-o lăsaseră hoţii pentru răsuflare, în fiecare burduf, atâta uleiu ferbinte, cât erà de lipsă ca să se înăduşe şi să omoare pe hoţi.

Morghiana se reîntoarse în bucătărie şi aşteptà să vadă ce se întâmplă. Nu trecù mult şi căpitanul începù să arunce petricele mici în curte. Acesta erà semnul ca hoţii să taie burdufurile şi să iasă afară. Fiind însă că nu se mişcà nimeni, spăriat se duse singur în curte. Puţin după aceea Morghiana îl văzù fugind în ruptul capului din grajd şi după aceea sărind peste zid afară din grădină. Sclava, liniştită, că a scăpat pe dom-

nul său şi familia lui de pierirea sigură, se culcă şi ea.

A doua zi, când se întoarse Ali Baba dela baie, Morghiana liniştită, îi aduse ciorba de carne, fără să zică ceva. Numai când stăpânul ei se miră că oaspele lui, neguţătorul străin, încă nu s'a dus în piaţă, îi descoperì cele întâmplate peste noapte.

Ali Baba se miră de înţelepciunea fetei şi zise: „Morghiană, totdeauna mi-ai servit cu credinţă. Astăzi am să-ţi mulţămesc chiar vieaţa mea. Iţi dăruesc libertatea. Mai târziu însă te voiu şi răsplătì. Deocamdată trebue să ne scăpăm de cadavrele mişeilor acestora, fără ca să afle lumea ceva despre ei“.

Au săpat în grădină o groapă largă şi adâncă, în care Ali Baba cu ajutorul Morghianei şi al sclavului, îngropară şi astupară pe toţi hoţii ucişi, împreună cu burdufurile.

Intr'aceea căpitanul hoţilor, aprins de mânie, şedeà în peştera cu comorile şi coceà planuri de răsbunare.

Câteva zile mai târziu iară sosì în cetate un nou neguţător cu foarte multe covoară preţioase de Persia. El

închirià numài decât o prăvălie în piață și dupăce așeză marfa în ea, începù a cercetà pe neguțătorii vecini. Intre aceștia erà și feciorul lui Ali Baba, care ținea prăvălia unchiului său Cassim. Neguțătorul străin erà un om foarte umblat în lume și știà povestì multe. Fiindcă feciorul lui Ali Baba erà om deștept, legă îndată prietenie cu Hussein — așa se numeà străinul, — crezând, că va aflà dela el lucruri, cari îi vor fi folositoare în călătoriile lui următoare. Se păreà, că și lui Hussein îi plăceà de tânăr, pentrucă îl învità mai des la masă.

Feciorul lui Ali Baba n'a vrut să rămână dator străinului și într'o zi preumblându-se amândoi pe stradele cetății, întocmì lucrul de așa, că trecură pe dinaintea casei tătâne-său, unde îl poftì puțin înlăuntru.

Străinul nu primì îndată, pe urmă totuși întră. Morghiana fu însărcinată să gătească de cină. Când aduse ea mâncarea aruncă odată privirea în fața oaspelui. Ei i se părù că recunoaște trăsăturile acestuia și numai decât își făcù un plan.

Pe timpul cinei ea erà cu mare băgare de seamă asupra străinului şi văzù, că acesta umpleà des paharele lui Ali Baba şi a fiului său, prefăcându-se că bea şi el. „Blăstămatul acesta vrea să ucidă pe stăpânul meu, dar nu o să izbutească", zise ea. Eşind afară, zise către sclav, ia-ţi doba cu zurgălae să mergem înlăuntru şi să jucăm înaintea oaspelui jocurile, cari le jucăm noi câteodată. Morghiana îmbrăcă o haină de joc pompoasă, cu un brâu cusut cu argint, de care atârnà un pumnal mic de argint. Abdallah îşi luă doba şi făcând închinăciuni intrară amândoi în odae. Fata începù a jucà în tact după muzica lui Abdallah, cu atâta dibăcie, încât toţi trei bărbaţii priveau la ea cu multă luare aminte.

Sfârşindu-se jocul ea apucă o farfurie de argint şi, după obiceiul ţării, adună daruri dela privitori. Ali Baba şi feciorul lui deteră amândoi câte un galben. Acum se apropiă ea de strein şi pe când acesta îşi scoteà punga, deodată îl străpunse cu pumnalul în inimă. Ali Baba şi fiul său săriră speriaţi în sus, Morghiana însă rupse

haina lui Hussein şi scoase de sub ea o armă ascunsă. „Priveşte mai de aproape pe omul acesta, o! stăpânul meu, şi vei recunoaşte în el pe negutătorul de uleiu şi pe căpitanul hoţilor, care umblă să-ţi ià vieaţa!“

„Morghiana, astăzi îmi scăpaşi a doua oară vieaţa“, zise Ali Baba. „Intâia dată ţi-am dăruit libertatea, acum te fac nora mea“.

Căpitanul hoţilor fu aşezat lângă tovarăşii săi. De aici înainte Ali Baba erà foarte băgător de seamă. Numai după mai multe luni avù îndrăzneala să mai cerceteze odată peştera. Aici nici o urmă de picior de om, nici un semn, că doară ar fi umblat cineva pe acolo. Dintr'asta îşi făcù judecata că toată ceata hoţilor este stârpită şi că numai el cunoaşte secretul.

El păstră secretul cu credinţă şi nu-l împărtăşì decât fiului său. Amândoi folosiră comorile cu înţelepciune şi încă multe sute de ani după aceea, urmaşii lui Ali Baba stăteau în mare vază şi ocupau deregătorii înalte în cetatea aceea. Acum s'a stâns familia şi a rămas numai istoria ei.

Calul fermecat

Un păstor de cămile sărac, care trăià în orașul Damasc, aveà doi feciori, pe unul îl chemà Ali, pe celălalt Obrahim. Când a fost să moară, erà foarte îngrijat, ce se va alege, după moartea lui din băiatul cel mai mic. Pe cât erà de iute și îndemânatic Ali cel mai bătrân, pe atât de încetinel, leneș și visător se arătà Obrahim încă de mic. De aceea bătrânul nici nu știà ce va apucà ca să poată trăì.

Dupăce murise tatăl, Ali se duse cu caravanele prin deșerturile năsipoase, pentrucă se bucurà să vadă țări streine, să vadă tot felul de lucruri însemnate, cum a făcut pe vremuri și tatăl său, care povesteà de multeori despre călătoriile făcute în țări depărtate. Inainte de a părăsì el însă Damascul, căută pentru fratele său un loc de fecior, (servitor) într'o cafenea. Lui Obrahim îi plăcù slujba asta crezând că nu va aveà lucru greu, toată ocupația lui erà să ducă cafele mușteriilor, să le umple pipele și să le aprindă.

Cu toate acestea cafegiul îl certà în toate zilele, pentrucă Obrahim erà mare tăntălău şi nebăgător de seamă. Acuş vărsà cafeaua pe haina unui muşteriu, acuşi da unuia luleaua fără s'o aprindă, acuşi iară, la al treilea, îi aruncà în pantof un cărbune aprins. Muşteriii se plângeau de el, cafegiul se năcăjeà şi în sfârşit îi spuse să-şi vază de drum.

Obrahim nu-şi făcù multă bătaie de cap pentru asta, ieşì vesel din cafenea, având credinţă tare că o să dee el şi peste noroc. Zile întregi rătăceà pe străzi încoace şi încolo, până şi-a prăpădit puţinele parale, pe cari şi le-a fost câştigat mai înainte. In curând a trebuit să se bage iarăşi servitor la un neguţător bogat. N'avea alta de lucru, decât să meargă pe lângă calul stăpânului, când ieşeà călare, sau să aducă luleaua după el. Lucrurile acestea le îndeplineà aşa de bine, că stăpânul erà pe deplin mulţumit.

Intr'una din zile, stăpânul său îi dete o pungă mare de bani şi-i zise: „Obrahime, du-te în târgul de cai. Nu departe de moşeea (biserică turcească) cea mare

vei vedeà un arab cu un armăsar alb foarte frumos. Cu el am încheiat târgul, spune-i voie bună din partea mea, dă-i punga asta, şi adă armăsarul încoace".

Obrahim plecă la târg, căscă gura când în dreapta, când în stânga, mai stà de vorbă cu neguţătorii de cai şi tândălì multă vreme, până ajunse în sfârşit la moşeea cea mare, unde erà trimis să caute pe Arab. Intr'aceea însă îşi uitase cu totul, că stăpânului are să-i ducă un armăsar alb şi când zărì pe un turc bătrân, care şedeà pe treptele moşeii, ţinând de frâu un cal negru, bătrân şi slab, nu se îndoì de loc, că doară n'ar fi acesta omul şi calul, de care i-a zis stăpânul său.

„Ei bătrânule", zise el şi îşi deslegà punga dela cingătoare, „aşa e, că dela d-ta a cumpărat stăpânul meu calul?"

Bătrânul şiret îndată băgă de samă, că aici poate face bun chilipir, iute se ridică de unde şedeà şi răspunse zâmbind: „Da! de bună samă. D-ta aduci preţul şi vreai să iai calul?"

„Aşa este!" răspunse nepăsător Obrahim şi-i dete punga plină. „Numără şi d-ta, banii sunt toţi, aur ca ghiaţa".

Turcul şiret aruncă numai o privire în pungă, o atârnă la chimir şi zise râzând: „Stăpânul tău este prea cinstit muşteriu... ştiu c'a numărat bine. Şi el şi tu, să aveţi noroc la târg". Cu acestea îşi luă ziua bună şi se făcù nevăzut în îmbulzeală, iar Obrahim se suì pe negrul cel slab şi călărì fălos cătră casă. Ajungând la poarta domnu-său, duse calul în curte, şi dă de ştire stăpânului, că a sosit şi a isprăvit cu ce l-a însărcinat. Neguţătorul se coboară iute în curte, se uită în toate părţile şi apoi zise cu faţă prietinoasă: „ei, dar unde-i armăsarul cel alb?"

„De armăsar alb nu ştiu nimic", răspunse cu nepăsare Obrahim. „Omul de lângă moşee mi-a dat numai pe negrul ăsta pentru tine".

„Dar, unde-s banii? banii mei", strigă neguţătorul spăriat, unde-i punga cu miia de piastri?"

„Ei! stăpâne, mi-ai poruncit să dau banii omului de lângă moşee, şi să-ţi aduc dela el calul", zise Obrahim. „Aşa am făcut".

„Pentru Dumnezeu şi marele profet" strigă stăpânul, smulgându-şi părul din cap, „ai dat tu atâta amar de

bani pentru o mârțoagă ca asta? Haida numai, la judecată, slugă leneșe și blăstămată... pentru prostia ta să te judece la bătăi, până nu-i mai puteà răbdà!“ In mânia sa chemă câțiva sclavi, cari îl umflară pe sus până în piața cea mare, unde ține cadiul (judecătorul) judecată.

Cadiul ascultă toată întâmplarea și apoi judecă pe Obrahim să plătească stăpânului întreaga sumă, ce i-o încredințase; dacă nu va fi în stare să i-o înapoieze, stăpânul său îl poate vinde în târg ca pe un sclav (rob), iar banii, ce-i va căpătà pentru el, să-i păstreze ca despăgubire.

Obrahim a fost dus la casa stăpânului său, carele mânios afară din cale, poruncì să-l desbrace de hainele cele bune, îl îmbrăcară cu niște haine rupte și murdare, apoi îi poruncì să iee mârțoaga de căpăstru și să meargă după el. Toate rugămințile sârmanului Obrahim au fost zădarnice, căci năcazul negutătorului erà așa de mare, cât nici nu-l duse la târgul de sclavi, ci în târgul de vechituri, unde cumpărau numai cei mai săraci oameni.

Multă vreme nu s'a îmbiat nime să dee ceva pentru cal şi pentru om. Cătră seară se apropie de ei un bătrân sdrenţos şi întreabă, cu ce preţ se vând? Neguţătorul îi cerù o sumă de batjocură, parte pentrucă se săturase de atâta stat, parte ca pe bietul Obrahim în semn de pedeapsă să-l dee pe mâna unui om cât mai prăpădit. Bătrânul scoase iute o pungă murdară, plătì suma neînsemnată şi poruncì lui Obrahim să urmeze cu calul după el. Năcăjit şi supărat, Obrahim se duse după noul stăpân într'un capăt depărtat şi sărăcăcios al oraşului, la o casă ruinată; aici, i se poruncì să intre cu calul într'un grajd rău şi întunecos, unde fură încuiaţi până a doua zi. Nu trecù mult, stăpânul se întoarse la ei, aruncă pe pământ o legătură de paie şi în ieslele de piatră, singura unealtă ce se găseà în grajd, câţiva pumni de orz. După aceea dete lui Obrahim o bucată de pâne uscată şi un urcior cu apă, îi poftì noapte bună şi încuie iar uşa după sine.

Plângând, Obrahim se puse să şadă pe pământ şi se gândeà la soartea lui tristă, fiind însă, că flămânzise toată

ziua, ca să-şi stâmpere foamea, roase pânea uscată şi beù odată apă, după aceea se uită, ce face calul. Acesta răscoleà prin orz, fără să mănânce din el. Crezând, că dobitocul de aceea nu mănâncă, fiindcă orzul ar fi prea uscat, luă urciorul şi udă orzul, dar calul nici acum nu vreà să mănânce, ci clătinà din cap şi se uità la Obrahim cu o căutătură deosebită.

„Sărman animal!“, zise acesta, „ai căpătat şi tu mâncare rea ca şi mine“. Puse după aceea mâna şi netezì pe tovarăşul său de suferințe, se întinse apoi pe paie şi dormì până a început să se lumine de ziuă. Când se trezì, gândul cel dintâi i-a fost calul. Se sculă şi se uità dacă a mâncat ceva din iesle. Ce mirare l-a cuprins însă, când în loc de orz, găseşte în iesle o grămadă de gălbiori noi, nouți. Steteà încă şi se gândeà la comoara ciudată, când, iacă se aud paşii bătrânului... iute ià aurul din iesle şi-l ascunde într'un colț întunecos. Calul făcù din cap, ca şi când i-ar fi zis: foarte bine, foarte bine.

Bătrânul iară aduse sclavului de mâncare pâne uscată, şi-i poruncì să

pună pe cal o șea rea și să iasă la piață, acolo să-l închirieze pe ceas, cu cutare sumă, la cine vreà să călărească prin oraș, dar totdeauna să alerge pe lângă cal, ca, dacă trece ceasul, să ia calul și paralele.

Obrahim mergeà încet cu calul pe strade către piață. Acolo se vindeau multe lucruri bune și erà un miros, care-ți făceà gust. Obrahim stete în colț și așteptà să vină cineva, să-i închirieze calul. Cu oarecare poftă se uità la bucatele cele bune, cari le vedeà înaintea sa și îi păreà rău că n'a băgat în buzunar un gălbior, ca să se sature odată după pofta inimei. Atunci îi plesnì deodată în minte, că banii sunt ai stăpânu-său, care a cumpărat calul. Se gândeà și iară se gândeà, cum ar face ca calul să fie al lui, pentrucă el nu erà așa prost, să nu înțeleagă, că numai un cal năzdrăvan este în stare să prefacă orzul în aur.

De multă gândire neobicinuită, Obrahim nici nu băgă de seamă, că se făcuse seară, fără ca să se arete un călăreț pentru calul lui. Cum începù să se întunece, se întoarse la

stăpân şi-i zise supărat: „Stăpâne, cu noi, cu amândoi, ai făcut slab negoţ. Toată ziua am aşteptat în colţul pieţii, dar toţi râdeau de calul nostru bătrân şi slab, n'a vrut nime să călărească pe el".

„Ei, ei!" borborosì bătrânul, năcăjit. „Mâne, poate va fi mai bine! De altcum amândoi nu sunteţi vrednici de pânea şi orzul, care vi-l dau!"

Dar, nici a doua zi n'a fost mai bine. Obrahim, care şi acum des de dimineaţă, găsì iară orzul schimbat în aur; flămânzì cu toate acestea ziua întreagă în colţul pieţii, pentrucă nime nu-i cereà calul şi el nu îndrăzneà să-şi scoată un gălbior din cei ascunşi, ca să-şi cumpere de mâncare. Seara însă, totuşi se întoarse voios acasă, pentrucă îi venise un gând bun. „Stăpâne, zise el, iar n'am căpătat nimic, dar cel puţin îţi aduc nădejdea, că-ţi vei puteà căpătà îndărăt banii, cari i-ai dat pentru mine şi pentru cal.

Astăzi am întâlnit o rudenie a tătălui meu, care a avut noroc în călătoriile sale neguţătoreşti şi acum s'a întors acasă cu parale frumoase.

L-a întristat soartea mea şi este gata să mă răscumpere, pe mine şi calul, dacă n'ai cere o sumă mare pentru noi".

Bătrânul ascultà şi dà voios din cap, apoi zise: o să mă mai gândesc până mâne.

Cum se făcù ziuă Obrahim adună, iară gălbiorii din iesle, scoase pe cei din colţul grajdului şi i ascunse cu grije pe toţi în chimir. A doua zi, când descuie bătrânul şi la întrebarea înoită a lui Obrahim cerù o sumă cam mărişoară, acesta se prefăcù supărat şi zise suspinând: „O! stăpâne, tare mă tem, că rudenia mea n'o să jertfească o sumă aşa mare... voiu cercà însă, cu rugăminţi, ca să-l înduplec. Din inima lui, sclavul se bucurà, pentrucă suma cerută nu treceà pe cea care o aveà în pungă. De aceea astăzi nici nu ieşì cu calul la piaţă, ci într'o altă parte a oraşului, îşi închiriă un grajd şi băgă calul vrăjit în el. După aceea alergă îndărăt la stăpânul său şi-i spuse vesel că rudenia este gata să-i rescumpere libertatea şi că i-a şi dat preţul pentru cal şi pentru el. Zâmbind bătrânul

puse mâna pe gălbiorii sclipitori poftind lui Obrahim noroc şi sănătate.

Obrahim nu-şi încăpeà în piele de bucurie. Alergă iute într'o prăvălie de haine, îşi cumpără un caftan de mătasă, pantaloni ţesuţi cu mătasă şi un turban (învălitoare de cap) alb ca zăpada, pentrucă de mult îşi tot dorià să aibă şi el odată haine frumoase. După aceea se duse la un bărbier, se tunse şi se rase şi fiind şi dela fire frumos, acum păreà mai voinic şi mai impunător, încât aproape şi calul păreà că nu-l mai cunoaşte; cel puţin calul clătină din cap şi bătù din picioare, când intră în grajd. Poate că negrul voià să-i dee a înţelege, că ar ieşì bucuros în aer liber. Lui Obrahim însă nici prin minte nu-i treceà să călărească pe o gloabă aşa slabă, care îi plăceà numai, fiindcă în toată dimineaţa îi umpleà punga cu aur. După câteva zile, adunându-şi o sumă însemnată, îşi cumpără o pereche de cai de călărit, mari şi frumoşi, luă un servitor, închirià o casă frumoasă şi cheltuià boereşte, încât Damascul întreg vorbià numai de un tânăr, frumos şi bogat.

Obrahim a trăit acum câtva timp fericit şi boereşte. Nu lucrà chiar nimic şi se simţeà foarte bine. Toată ziua şedeà prin cafenele, alergà prin bolte, ca să cumpere tot ce-i plăceà şi se gândeà, că traiul ăsta dulce nu o să se sfârşească, câtu-i lumea. Intr'o dimineaţă, însă, se întâmplă, că stăpânul său cel vechiu, neguţătorul cel bogat, intră în prăvălia unui argintar, tocmai când Obrahim plăteà un ac preţios, cu gălbiori foarte mulţi. Neguţătorul se uită cu mirare la tânărul împodobit şi recunoscù în el pe vechiul servitor, pe care în mânia sa îl vânduse ca rob, cu câteva săptămâni mai înainte. Deodată îi tresărì ca fulgerul o bănuială şi o aruncătură de ochiu asupra aurului cu care plăteà Obrahim, îl întărì în presupunerea sa.

„Stai mişelule!“, strigă el apucând pe Obrahim strâns de mână. Acesta, care nu băgase încă de samă, cine stă după el, se uită mânios îndărăt şi se spăriă recunoscând figura ameninţătoare a stăpânului său de mai nainte, care-i strigă: „Am pus mâna pe tine ticălosule! Hei, hei, te-ai făcut prost

şi nărod, numai ca să mă poţi înşelà mai bine! Eu singur am crezut, că eşti prost şi m'am înduplecat a crede, că tu ai dat banii pentru mârţoaga ceea de cal! Acum am dovadă înaintea ochilor, că banii i-ai ţinut pentru tine, pentrucă aurul cu care plăteşti aici, este acelaşi, care ţi l-am fost dat atunci. Haide numai la judecător! De astădată nu scapi aşa uşor, cum ai scăpat întâiaş dată!"

Inzadar spuneà Obrahim că nu-i vinovat. A fost târît la judecător, unde a trebuit să deà seamă de tot ce a făcut şi unde a petrecut în timpul din urmă. Erà într'o stare proastă. Când a fost chemat bătrânul, căruia fusese vândut, ieşì la iveală, că şi dela acesta se rescumpărase tot cu acelaş fel de monedă, iar pe rudenia, despre care spuneà că i-ar fi dat banii, n'o puteà aduce de mărturie, pentrucă nici nu aveà o astfel de rudenie. In strâmtoarea şi frica lui de batjocură şi ruşine, nu-i rămase alta, decât să spună adevărul şi oricât de greu se hotărî să descopere puterea năzdrăvană a calului său, a trebuit să o facă. Cu asta însă a păţit-o. Nimeni nu-i credeà. Jude-

cătorul îi zise, că este un mincinos obraznic şi-l scuipă în faţă. Singurul lucru ce l-a dobândit Obrahim, cu rugămintile şi jurămintele sale, a fost, că nu l-a judecat numai decât la pedeapsă aspră, ci mai întâi a fost închis peste noapte dimpreună cu calul, ca să se dovedească că n'a spus adevărul.

Judecata asta iară l-a făcut cu voie bună, pentrucă a doua zi trebuià să se găsească aur în iesle şi spusele lui să se dovedească ca adevărate, aşa gândeà Obrahim. Cu uşurătatea-i înnăscută se culcă vesel. Noaptea avù un vis ciudat. I se părù că calul îşi apleacă capul spre el şi-i vorbeşte graiu de om:

> «Cu cine vorbeşte de mine,
> Aceluia nu-i slujesc.
> Iar cu leneşul, ca tine
> Incă nu îmbătrânesc».

Când se deşteptă, Obrahim uitase visul ciudat. Dar, în curând a trebuit să-şi aducă aminte de el. Când se duse la iesle, să se uite după aur, vai! nu găsì decât orzul, care i-l pusese de cu seară acolo. Inzadar scormonì grăunţele, înzadar căută peste tot... n'a

găsit nimic ce să aibă asemănare cu un galben! Văitându-se amar, se trântì la pământ. Acum erà gata cu tot norocul și nădejdile lui. Acum știà, că nimic nu-l poate scăpà de pedeapsă și rușine.

Dovedit ca înșelător, a fost închis într'un turn, iar calul care nu erà vrednic nici de mâncarea lui, a fost scos afară din oraș și lăsat să se ducă unde-l vor duce ochii.

In temnița întunecoasă, pentru întâia dată în vieață, Obrahim s'a gândit, că ce a făcut el până acum și își aduse aminte de visul avut în noaptea trecută. Iși făcù imputările cele mai aspre pentru lenevirea și nesocotința sa, pe lângă aceea, vedeà singur că a fost om nerecunoscător, pentrucă în binele său niciodată nu s'a gândit și la binele calului credincios, căruia aveà să-i mulțămească tot norocul său. „Ah!“ strigă el, suspinând din băerile inimei: „N'am făcut-o din răutate, că m'am purtat astfel cu tine, dobitocule bun, și nu te-am scos barem la aier curat! Dacă ai mai fi odată al meu, nu m'ași mai purtà cu tine așa nesocotit și prost. Cum te-ași mai ținea acum și ce lu-

cruri folositoare aşi mai începe de aici înainte! Astăzi însă orice planuri, cât de bune nu-mi folosesc nimic.... sunt închis şi părăsit!"

Zicând acestea, bietul începù iară să plângă şi să suspine. Deodată însă aude lângă sine un sgomot ciudat, deşì în jurul său erà noapte de nu se vedeà mâna, i-se părù, că aude lângă el o sforăitură cunoscută. Tremurând îşi întinse amândouă mânile şi într'adevăr, dete cu mâna de capul credinciosului său cal, care-l netezise. Cu lacrimi de bucurie îşi încolăcì braţele în jurul grumazilor lui şi urmă după cal, care-l duse încet înainte, într'un coridor întunecos, ce stà în legătură cu închisoarea lui de sub pământ. La capătul coridorului, noaptea înstelală sclipeà printre gratiile groase de fier, cari se deschiseră îndată ce le-a atins calul cu nasul. Ca vântul se aruncă acum Obrahim pe calul iubit şi fără să se oprească, trecù pe străzi până la poarta cetăţii, care încă se deschise cum o atinse calul.

Calul sbura acum cu o iuţime de necrezut. Când se crepa de ziuă erau departe, departe. Obrahim lăsă calului

frâu liber, să-l ducă unde va vreà. Trecând prin deşerturi năsipoase, şi fiindu-le sete, se abăteau la câte o fântână răcoritoare. Spre seară lui Obrahim i-se păreà că vede în depărtare o cetate mare, care îl făcù să se bucure. De călătoria cea lungă, nu se simţì de loc obosit.

Numai când calul şi călăreţul ajunseră mai aproape văzù Obrahim că ceeace credeà el, că este o cetate, erau numai nişte stânci de o formă ciudată, aşezate ca nişte case. Calul nechezând vesel, cotì într'o stradă de stânci şi merse spre cea mai puternică stâncă, ai fi crezut că este o cetate regească. Se vedeau la ea turnuri înalte, scări largi, nişte stâlpi înalţi şi păreţi mari. Calul se oprì la una din treptele acelea, Obrahim sărì de pe cal şi ostenit se întinse să doarmă pe treapta cea mai de dinjos. In zori de zi îl trezeşte nechezatul calului său. Plin de mirare se uită împrejur. Mai întâi credeà, că numai a visat, dar văzând cetatea de stâncă, se încredinţă, că nu e vis, se ridică în picioare şi merse după cal, care păşià înaintea lui ca un călăuz, întorcându-şi adesea capul în-

dărăt. Calul îl călăuzì până la niște trepte înguste, cari duceau drept în sus pe păretele stâncii și își aruncă privirea înspre vârful stâncii. Obrahim înțelese că trebue să se urce.

I-se păreà însă, că scara nu are capăt. In fel și fel de sucituri, trecù peste turnuri și coridoare tot mai sus și mai sus până când în sfârșit Obrahim ajunse pe vârful celui mai înalt turn, de unde puteà să vadă peste cetatea de stâncă. De pe locul stâncos, unde stà, jur împrejur se ridicà o cunună de ziduri încolțurate, formând la mijloc o odaie rotundă neacoperită, decât de bolta albastră a cerului. La stânga scării, deasupra, erà așezată o piatră puternică în patru colțuri și pe ea o sabie uriașă. In mijloc pe o bucată de stâncă erà un vultur mare cu aripile întinse, cât pe colo. Vulturul era de piatră, dar cu ochi vii, cari sclipeau ca ochii unui om, îndreptați cu tristeță spre ghiarăle sale, cari erau încătușate cu un lanț greu de aur. Capătul lanțului erà înțepenit de un dinte din coroana zidului.

Obrahim nu-și puteà întoarce ochii dela pasărea încătușată. Abià la a doua

privire băgă de samă, că vulturul are pe cap o coroană, iar în ghiară un măr, simbolul domnesc și sceptru. Ochii triști ai vulturului nu-l slăbeau de loc; i-se păreà că trebue să deà ajutor sărmanului animal, că trebue să-l scape. Se trudì să desfacă lanțul să-l deslege dela zid, dar înzadar. Păreà că-i crescut de zid, ca și de ghiarăle de piatră ale vulturului. Atunci Obrahim iară dete cu ochii de sabie. Deodată se repede, smulge sabia din teacă și o ridică în sus. Ea sclipeà și luminà la razele soarelui. Obrahim lovì puternic lanțul, care zângănind, se desfăcù în două părți.

Abeà s'a întâmplat aceasta și vulturul își ridică în sus capul, care până atunci îl ținea plecat, bătù din aripi și își luă sborul în aer. Obrahim se uità mirat în urma lui. Atunci, vulturul lăsă să-i cadă în mâna lui Obrahim mărul domnesc și sceptrul, în sfârșit își scutură capul și coroana căzù tocmai pe capul tânărului. In clipa aceea Obrahim auzì un sgomot puternic, ce i-se păreà că vine din afunzime. Mirat băgă de seamă că stâncile cari sămănau așa de tare cu un oraș, aevea se și prefac în oraș. O mulțime de case se

înşiră una lângă alta dealungul străzilor, se deschid uşi şi ferestri şi din case năvălesc pe străzi roiuri de oameni. Toată mulţimea aleargă către cetatea de stâncă, pe vârful căreia stà Obrahim şi ale cărei turnuri şi cupole se schimbară în turnurile şi cupolele unui adevărat castel. Privirile mulţimei întregi erau aţintite spre tânărul împodobit cu coroana, cu sceptrul şi cu mărul domnesc. Din mii de guri răsunà spre el un strigăt de bucurie..., „trăiască regele nostru, ura!“

Obrahim nu ştià ce să-şi gândească. Se retrase buimăcit şi se coborî pe treptele înguste. Pe când se coborea, pe la jumătatea turnului, iată că vede o cameră rotundă şi boltită frumos, aci îl întâmpinară mai mulţi bărbaţi fruntaşi, cu bărbile albe, cari se plecară înaintea lui şi dintre cari cel mai bătrân astfel îi grăieşte:

„Dumnezeu şi marele proroc să binecuvinte pe noul nostru rege şi să-i dăruiască o domnie îndelungată şi fericită. Tu, prea dorite, ai desfăcut vraja care fermecase oraşul şi ţara aceasta, de aceea să fii domnul nostru. Vino în jos la poporul tău recunoscător“.

Fără să poată rostì o vorbă, Obrahim urmă bătrânilor fruntaşi, cari îl duseră în partea dela mijloc a palatului regesc, ale cărui odăi pompoase, rând pe rând se deschideau de sine într'un şir lung înaintea lui şi la dorința lor ieşì pe un balcon înalt. Cum l-a văzut poporul, strigătele de bucurie nu mai aveau sfârşit, ostaşii înarmați strălucit, îşi loveau scuturile în semn de bucurie, iar muzica de trâmbiți şi chimvale cântà de răsunà văzduhul.

Abià se reculese puțin Obrahim de strălucirea şi norocul cu totul neaşteptat, care a dat peste el şi gândul cel dintâi i-a fost calul credincios, căruia aveà să-i mulțămească pentru aceasta. Dar zadarnice i-au fost toate căutările şi cercetările... calul cu vraje s'a făcut nevăzut... nu s'a mai dat de urma lui. Obrahim înțelese acum, că dela ursita lui miraculoasă a fost hotărît, ca calul să-l facă fericit şi numai acum îşi aduse aminte cum în ziua aceea când scăpară amândoi din robia bătrânului, calul îi făceà semn scuturându-se şi scormonind cu copita, că doreşte să se suie călare pe el. Mai târziu îi era ruşine, când îşi

aduceà aminte, că în nerecunoştinţa sa nu l-a ţinut vrednic să călărească pe bunul său cal, şi îşi propuse tare în inima sa, ca jurământul făcut în noaptea nefericită, plângând în temniţă, să-l ţină cu atât mai vârtos.

Adevărat, că pe iubitul său cal, nu-l mai puteà îngrijì, cum se făgăduise, în schimb însă avù destule prilejuri să facă fapte folositoare.

Aceasta a şi făcut-o şi domnì mulţi ani, vesel şi fericit spre mulţumirea deplină a supuşilor săi. Despre fratele său Ali a aflat dela alţi călători, că s'a reîntors cu caravana (cărăuşie pe cămile) la Damasc, îl poftì în împărăţia sa, unde spre mirarea lui, Obrahim îl primì şezând în scaunul domnesc cu coroana pe cap, şi-l făcù şi pe el fericit ca şi pe ceilalţi supuşi ai lui.

Pescarul şi nevastă-sa.

Erà odată un pescar, care trăià cu nevastă-sa într'o colibă aproape de mare şi în fiecare zi se duceà cu unghiţa să prindă peşti.

Şezând el astfel cu unghiţa şi privind la apa cea limpede, deodată

i-se cufundă unghița, iute o trage afară când colo, iată că scoate un peşte mare, mare.

— „Te rog“, zise acesta, „lasă-mă să trăesc. Eu nu sunt peşte adevărat. sunt un prinț fermecat. Aruncă-mă iară în apă şi lasă-mă să înnot“.

— „Bine“, zise pescarul, „nu trebue să întinzi vorbă lungă, pentrucă pe un peşte, care ştie vorbì, tot nu l-aş mâncà eu“.

Cu aceste îi dete drumul în apă şi peştele se făcù nevăzut.

Omul se duse acasă şi spuse muierii, că a prins un peşte, care a vorbit cu el şi i-a spus, că este un prinț fermecat şi că l-a slobozit iară în apă.

— „Ah“, întrebă femeia, „şi nu ți-ai poftit nimic dela el?.. nu e de loc plăcut să locuim tot în colibă, aici e strâmt şi murdar. Du-te iară îndărăt şi-ți pofteşte o casă mică, frumuşică. Peştele de bună samă este năsdrăvan“.

Bărbatului nu-i venì tocmai la socoteală sfatul nevestei, se duse totuşi iară la mare şi cum ajunse acolo, marea erà galbenă şi verde. El se apropiă de apă şi strigă:

Peştişor, tu peşte mare,
Nu fie cu supărare,
Cu Zamfira mea e rău,
Ea nu vreà, cum vreau şi eu.

Zicând acestea deodată se iveşte peştele şi-l întreabă:

— „Ei! şi ce vrea ea?"

— O, zise omul, fiindcă te-am prins eu pe tine, zice nevasta mea, trebuià să cer să-mi împlineşti o dorinţă. Nu vrea să mai locuiască în colibă. Ar vreà bucuros să aibă o căsuţă frumuşică".

— „Intoarce-te numai acasă", zise peştele, „vei găsi-o în căsuţă".

Omul se întoarse la colibă, dar ce să vezi? coliba nicăiri... femeia îl întâmpină din uşa unei case nouă de nouţă.

Vino numai înlăuntru! Priveşte, asta e cu mult mai bună!"

La casă erà o cămară, o bucătărie, îndărătul casei o grădină cu flori şi poame frumoase, cu o curte plină de găini şi raţe.

„Ah", strigă omul, „ce fericiţi o să trăim de acum!"

— „Să vedem", răspunse femeia, „o să încercăm a trăì fericiţi".

După opt, ori patrusprezece zile însă zise femeia: „Omule, casa asta îmi este prea strâmtă şi curtea şi grădina sunt chiar prea mici. Mi-ar plăceà mai bucuros să locuesc într'un palat de piatră. Știi ce? Dute la peşte şi spune-i să ne deà un palat".

— „Măi nevastă", zise omul, „peştele numai acum ne-a dat o casă. Parecă nu-mi dă mâna să mă duc iară la el... poate că se supără".

— „Ce vorbă", zise femeia, „eu ştiu că el poate face asta şi o şi face bucuros. Dute fără grije".

Cam mâhnit se duse omul iară la mare şi cum ajunse, apa erà sură şi vânătă întunecată, erà însă liniştită. Omul se apropie de ea şi strigă:

Peştişor, tu peşte mare,
Nu fie cu supărare,
Cu Zamfira mea e rău,
Ea nu vreà, cum vreau şi eu.

— „Ei! şi ce vreà acum?" întrebă peştele.

„Oh! zise năcăjit omul, nevasta mea vreà să locuiască într'un palat de piatră".

— „Intoarce-te numai îndărăt,' vei găsi-o lângă uşa palatului“, zise peştele.

Omul se întoarse şi femeia lui stăteà înaintea unui palat mare.

— „Iacă bărbate, ce frumos palat“, zise femeia. Şi acum întrară amândoi înlăuntru şi cum întrară, văzură servitori mulţi şi păreţii erau frumos împodobiţi, şi îndărătul palatului erà o grădină mare cu pădure, în ea: cerbi, căprioare, iepuri; în curte grajduri de vaci şi de cai.

— „O?“, zise bărbatul, „de aici înainte vom locuì în palatul acesta frumos şi vom fi îndestuliţi“.

— „O să ne mai gândim“, zise femeia şi se culcară.

Dimineaţa cum se face ziuă, femeia se trezeşte, atinge pe bărbat cu cotul în coaste şi zice: „Bărbate, scoală-te! Tu trebue să fii rege peste ţara întreagă“.

— „Ce vorbeşti femeie?“ zise bărbatul, „de ce să vrem să fim regi? Eu n'am poftă de rege“.

— „Bine, atunci vreau eu să fiu rege“, zise femeia.

— „Ah! nevastă, cum poţi tu să fii rege? Peştele nu te va face“.

— „Bărbate“, se răstì femeia, „dute unde te-am trimes. Eu trebue să fiu rege“.

Şi s'a dus omul, dar erà foarte supărat, că femeia lui vreà să fie rege. Când ajunse la mare o găsì sură-neagră, apa vâjeià şi spumegà. El se apropie şi strigă:

Peştişor, tu peşte mare,
Nu fie cu supărare,
Cu Zamfira mea e rău,
Ea nu vreà, cum vreau şi eu.

— „Ei! ce vrea iară? întrebă peştele.

— „Ah“, zise omul, „nevastă-mea vreà să fie rege“.

— „Dute numai acasă, rege vei găsi-o“, zise peştele.

Omul se duse acasă şi când ajunse la palat, vede soldaţi mulţi cu trâmbiţe şi tobe şi femeia lui şedeà pe un tron de aur şi diamante şi pe cap aveà o coroană mare de aur, iar pe de-amândouă părţile steteau în rând câte şease fecioare, una tot cu un cap mai mică ca cealaltă.

— „O!“ zise bărbatul, „tu eşti rege acum?“

— „Da“, zise ea, eu sunt rege“.
El, dupăce s'a uitat câtva la ea, zise:

— „O, femeie, ce frumos e că eşti rege! De aici înainte n'avem ce să ne mai cerem“.

— „Ba nu bărbate, rege am fost destul, acum vreau să fiu împărat“.

— „Vai de mine, nevastă, tu vreai să fii împărat“.

— „Bărbate“, strigă femeia, „dute la peşte, eu vreau să fiu împărat“.

— „Nevastă“, zise bărbatul, „împărat nu te poate face. Asta n'o pot cere dela peşte“.

— „Eu sunt rege“, zise nevasta, „şi tu eşti bărbatul meu; cară-te numai decât!“

Şi se duse omul şi cum mergeà astfel îşi gândeà el: „asta totuşi nu merge bine. E prea obraznic să ceară a fi împărat. In sfârşit şi peştele va fi sătul de atâtea pofte. Intr'aceea ajunse la mare şi apa erà neagră şi groasă, suflà însă un astfel de viscol, că marea se legănà în toate părţile, iar pe cer se adunà din greu nori negri; numai foarte puţin, la mijloc, erà cerul vânăt. Omul tremurând stete în loc şi strigă:

Peştişor, tu peşte mare,
Nu fie cu supărare,
Cu Zamfira mea e rău,
Că nu vreà, ce vreau şi eu.

— „Să aud ce mai vrea?“ întrebă peştele.

— „Nevastă-mea vreà să fie împărat“, răspunse bărbatul.

— „Dute numai acasă, deja e împărat“.

Cum ajunge bărbatul acasă, găseşte femeia pe un tron foarte înalt, turnat numai dintr'o bucată de aur, pe cap aveà o coroană mare, de doi coţi de înaltă, de-adreapta şi de-a-stânga ei trabanţii, unul tot mai mic ca celălalt, începând dela uriaşii cei mai mari, până la piticul cel mai mic, care nu erà mai mare decât degetul cel mic. Inaintea ei steteau mulţi prinţi şi grofi. Bărbatul se furişă printre ei şi zise: „Nevastă eşti împărat acum?“

— „Da“, zise ea, „sunt împărat“.

— „Ah!“ zise bărbatul privind la ea, „ce frumos e că eşti împărat! Acum fii mulţumită, pentrucă acum nu mai poţi fi alta nimic“.

— „O să-mi trag pe seamă“, zise femeia.

Şi s'au dus de s'au culcat, ea însă nu erà mulţămită, lăcomia n'o lăsà să doarmă; ea se tot gândeà că ce mai poate fi. Intr'aceea răsăreà soarele. „Ah", gândì ea, văzând din fereastră răsărind soarele, „nu pot face eu să răsară chiar şi soarele?" şi ca turbată lovì pe bărbat. „Bărbate, dute la peşte, vreau să fiu ca bunul Dumnezeu!"

Bărbatul durmià dus, de aceea se spărie aşa de tare, încât căzù din pat.

— „Nevastă", zise el, „astâmpără-te şi rămâi împărat".

— „Nu", zise femeia şi se ridică în sus, „n'am odihnă. Trebue să fiu ca bunul Dumnezeu".

— „Vai nevastă", zise bărbatul, „asta n'o poate face peştele".

— „Bărbate", zise ea şi aveà o înfăţişare de tot înfricoşată, „eu vreau să fiu ca bunul Dumnezeu, îndată să te duci la peşte".

Porunca aceasta îi trecù prin tot trupul, încât tremurà de frică. Afară însă erà un vifor, care mişcà copacii şi stâncile. Cerul erà întunecat de tot, durduià şi fulgerà... în mare undele se ridicau ca nişte munţi, pe deasupra cu coroană albă de spumă. Pescarul strigă:

Peştişor, tu peşte mare,
Nu fie cu supărare,
Cu Zamfira mea e rău,
Ea nu vreà, cum vreau şi eu.

— „Spune ce vreà acum?", zise peştele.

— „Ah", răspunse el, „ea vreà să fie asemenea bunului Dumnezeu".

— „Dute îndărăt, că vei găsì-o la locul ei..."

Bărbatul plecă spre casă. Dar când ajunse acasă, nevastă-sa şedeà iară sdrenţoasă în coliba ei sărăcăcioasă, se tânguià şi plângeà. Şi toată vieaţa ei trăì năcăjită şi nenorocită. Şi când o întrebà cineva, că ce-i lipseşte, răspundeà: Dumnezeu nu bate cu bâta!

„ASOCIAȚIUNEA“.

Ce-i „Asociaţiunea“?

«Asociaţiunea» e o tovărăşie mare românească, care s'a făcut înainte cu 50 de ani de mitropoliţii Şaguna din Sibiiu şi Şuluţu din Blaj ca să răspândească învăţătura în popor. Numele ei întreg e: «Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român». Pe scurt îi zicem numai «Asociaţiunea».

Ce face „Asociaţiunea“?

Ea face mai multe lucruri de folos pentru poporul românesc şi anume:

1. Tipăreşte cărţi pe înţelesul lui, cum e şi «Biblioteca poporală a Asociaţiunii», pe care o vedeţi.

2. Se îngrijeşte să trimită oameni cu carte la sate ca să ţină poporului cuvântări, în care le dau tot felul de poveţe cum să lucre mai bine pământul, cum să poarte negoţul, cum trebue să se însoţească ca să poată trăì mai uşor şi mai bine. Apoi îi îndeamnă să ţină la datinile strămoşeşti, la limba şi la legea lor românească.

3. Infiinţează biblioteci la sate şi la oraşe, îndeamnă pe domnii preoţi şi învăţători să ţină şezători în Dumineci şi săr-

bători în toate comunele; pune la cale expoziţii de vite, de poame, de lucruri de mână şi de altele; ajută pe domnii preoţi şi învăţători să înveţe pe cei neştiutori a scrie şi a cetì. Şi mai face multe de toate pentru luminarea poporului, pe care le veţi aflà mai pe larg în broşura a zecea despre «Asociaţiune».

Cum adună „Asociaţiunea“ bani?

Fără bani nu se poate face nimic în lumea asta. Nici «Asociaţiunea» n'ar puteà lucrà dacă nu s'ar îngrijì să adune de undeva averea pe care o cheltueşte în fiecare an. «Asociaţiunea» adună banii: 1. din taxele dela membri; 2. din venitul serbărilor pe cari le pune la cale; 3. din daruri dela oameni cu dare de mână şi 4. din colectele ce le face.

Cine se poate face membru la „Asociaţiune“?

Membru la «Asociaţiune» se poate face orice om cinstit care trăeşte în ţara noastră.

Membri sunt de patru feluri şi anume:

1. Membru fundator al «Asociaţiunii» se face acela care plăteşte odată pentru totdeauna suma de 400 cor.

2. Membru pe vieaţă se face celce plăteşte odată pentru totdeauna 200 cor.

3. Membru activ sau ordinar se face acela care plăteşte în fiecare an 10 cor.

4. Membru ajutător se face acela, care plăteşte în fiecare an 2 cor. (dacă vrea poate plăti şi mai mult, că numai bine face).

Ceice se fac membri fundatori, pe vieaţă sau activi (ordinari) primesc de cinste foaia «Asociaţiunii» numită «Transilvania», care apare de şaseori pe an, iar membri ajutători primesc de cinste «Biblioteca poporală a Asociaţiunii» şi calendarul «Asociaţiunii».

Cum e împărţită „Asociaţiunea"?

«Asociaţiunea» cuprinde pe toţi Românii din ţara noastră. Ca să poată răspândì la toţi uşor învăţătura a împărţit ţinuturile locuite de Români în *despărţăminte*, în frunte cu un director şi un comitet. Despărţămintele au la rândul lor în fiecare comună câte o *agentură*, în frunte cu un preşedinte, cu un cassier şi cu un notar.

Despărţămintele ţin în fiecare an o adunare cercuală, la care au *drept de vot* şi *membri ajutători*.

Peste despărţăminte e mai mare comitetul central din Sibiiu, în frunte cu un preşedinte care e sprijinit de doi secretari. Comitetul central pune la cale lucrările «Asociaţiunii», chiverniseşte averea ei şi ţine în fiecare an o adunare generală cu toţi membri, în care dă seamă tuturora ce şi cum a lucrat.

Cum se poate înfiinţà o agentură?

In fiecare comună, în care sunt cel puţin patru membri de orice fel ai «Asociaţiunii» se poate înfiinţà o agentură, alegându-şi un preşedinte, un cassier şi un notar.

Agentura se îngrijeşte de încassarea taxelor dela membri din comună, de bibliotecă şi îşi dă silinţa să facă membri tot mai mulţi.

Fiecare agentură are drept să ceară dela comitetul central cărţi, ca să înfiinţeze o bibliotecă pentru săteni.

Fiecare agentură primeşte de cinste şi revista «Transilvania».

Vedeţi, oameni buni, ce aşezământ folositor e «Asociaţiunea». Indemnaţi-vă unu pe altu ca să vă înscrieţi între membri ei, că asta-i o cinste şi o datorie pentru orice Român, care ţine la legea lui.

Biblioteca Poporală a Asociațiunii

cuprinde în anul 1912 următoarele broșuri:

Nr. 12. Poveștile unchiașului sfătos: *Ercule,* de Petre Ispirescu.
Nr. 13. *Cum să trăim?* Sfaturi igienice de Dr. Aurel Dobrescu, medic.
Nr. 14. *Isprăvile lui Păcală,* de P. Dulfu.
Nr. 15. *Comuna Viitorul,* de R. Simu.
Nr. 16. *Creșterea pomilor,* de N. Iosif.
Nr. 17. *Povestiri,* de N. Petra-Petrescu.
Nr. 18. *Nutrețul măiestrit,* de I. F. Negruțiu.
Nr. 19. *In sat la Tânguești,* scene pentru teatrul dela țară, de Virgil Onițiu.
Nr. 20. *Călăuza creștinului în biserică,* după arhiereul Nicodim, vicarul Moldovei.
Nr. 21. Asociațiunea — trecutul și ținta ei — de Oct. C. Tăslăuanu.
Nr. 22. *Calendarul Asociațiunii* pe 1913, întocmit de Oct. C. Tăslăuanu.

Aceia cari n'au primit Nrii 12, 13 și 14, să ne scrie cât mai îngrabă, ca să putem trimite Nrii cari le lipsesc.